

Stockholm den 24 augusti 2016

Till
Arbetsmarknadsdepartementet
Regeringskansliet
103 33 Stockholm

Yttrande över Promemoria om ett nytt ersättningssystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga (Dnr A2016/01307/I)

Sammanfattning

Skyddsvärnet förstår och instämmer i att en översyn behöver göras av ersättningssystemet för mottagandet av ensamkommande barn och unga. Däremot anser vi att de schabloner som föreslås i promemorian är för låga för att kunna ge de ensamkommande ett kvalitativt individuellt stöd som hjälper dem att inkluderas och integreras i det svenska samhället.

Skyddsvärnet (grundat år 1910) har de senaste 15 åren arbetat med asylsökande när det gäller boende, omsorg, behandling, arbetsintegrering och jobbmatchning. Vår kunskap och erfarenhet av arbete med ensamkommande genom uppdrag från ett stort antal kommuner gör att vi främst har synpunkter på förslagen som gäller nya schablonersättningar per dygn.

I förslaget sänks dygnersättningen från 1 900 kr till 1 350 kr per barn och ung i åldern 8-17 år och från 1 900 kr till 750 kr per ung i åldern 18-20 år. Detta är stora procentuella sänkningar som riskerar att ge stora försämringar i kvaliteten på vården samt försämrad integration.

Omställning tar tid och befintliga avtal mellan idéburna eller privata aktörer och kommuner gällande familjehem och HVB-hem måste omförhandlas eller avslutas och nya platser måste skapas. Det handlar även om anpassning av personaltäthet och storlek på boendena.

Vi anser att det är orealistiskt att hinna genomföra dessa omställningar till årsskiftet 2016/2017 utan föreslår att det ska träda i kraft längre fram under 2017 eller helst 1 januari 2018.

SKYDDSVÄRNET

Hornsgatan 123
117 28 Stockholm

Telefon: 08-729 17 30
Org. Nr: 802003-0832

www.skyddsvarnet.se
kansliet@skyddsvarnet.se

Ensamkommande i ålder 8-17 år

I promemorian skrivs att en viktig utgångspunkt för förändringar i ersättningssystemet för ensamkommande barn är att inte försämra förutsättningarna för att barn ska få ett bra omhändertagande.

Idag är ersättningen 1900 kr/dygn för ensamkommande 8-17 år och kommunerna tar oftast 200 kr/dygn i administrativ avgift så vi som driver boende eller ansvarar för familjehem får 1700 kr/dygn. Detta är redan idag i underkant vad som krävs för att det ska vara en god kvalitet på den vård och omsorg vi ger samt stödet för att inkluderas i det svenska samhället.

Sänks ersättningen till 1350 kr/dygn så kommer det troligen att innebära att de idéburna och privata aktörerna får ca 1150 kr/dygn och då blir vi tvungna att se över kostnadssidan. Detta kan innebära sämre personaltäthet, större boenden med fler barn/unga i samma byggnad samt mindre aktiviteter som främjar inkluderingen i samhället. Alla dessa delar kan innebära försämrad kvalitet för de ensamkommande och sämre inkludering och integrering i samhället.

Det finns även en risk med att dagens system behandlar alla ensamkommande barn och unga som en grupp och sätter in samma insatser till alla. Vi vill betona vikten av att det görs individuella bedömningar och ges individuella insatser för ensamkommandes bästa. Att prövningar görs utifrån tjejer och killars särskilda villkor samt att särskilt uppmärksamma risker för unga hbtq-personer och andra utsatta grupper. För boende med specialkompetens kring vissa utsatta grupper kan det behövas extra ersättningar.

Ensamkommande i ålder 18-21 år

När det gäller ensamkommande 18-20 år så sänks ersättningen från 1900 kr/dygn till 750 kr/dygn. Stödboende har en ersättningsnivå på 1000 kr/dygn och lägre än det är inte möjligt för att upprätt hålla kvalitet och att det finns visst vuxenstöd till de ensamkommande. Regeringen antar i sina räkneexempel att 30-40 procent av ensamkommande över 18 år ska kunna bo i stödboende. Då krävs en högre ersättning än 750 kr/dygn.

Ett stort hinder redan idag när det gäller stödboende är att kommunerna inte vill använda denna boendeform då de som placeras där inte ingår i överenskomna platser för boende för ensamkommande barn. Detta behöver ändras för att stödboende ska börja användas i någon större omfattning.

Skyddsvärnet delar SKL:s uppfattning om vikten av att ge ensamkommande 18-21 år fortsatt extra stöd då de saknar föräldrar och inte heller god mannen finns kvar som stöd.

Regeringen gör bedömningen att ensamkommande unga som fyllt 18 år inte längre ska vara placerade enligt SoL utan flytta till förläggning. Andra asylsökande ungdomar som blir 18 år och vistas på anläggningsboenden är inte ensamkommande, utan bor normalt tillsammans med sina föräldrar eller närstående och kan få stöd från dem. De ensamkommande ungdomarnas situation skiljer sig på så sätt att de saknar föräldrar i landet

SKYDDSVÄRNET

Hornsgatan 123
117 28 Stockholm

Telefon: 08-729 17 30
Org. Nr: 802003-0832

www.skyddsvarnet.se
kansliet@skyddsvarnet.se

och godmanskapet upphör när barnet fyller 18 år, se 5 § tredje stycket Lgeb. Om en ensamkommande ung vuxen flyttas från ett HVB, familjehem eller stödboende till ett anläggningsboende går sannolikt en stor del av detta stöd förlorat.

....Forskning och erfarenhet har visat att placerade barn i jämförelse med andra barn har höga överrisker när det gäller t ex psykisk ohälsa och avbruten skolgång (Vinnerljung, B m fl, 2015). Det beror i första hand på att barnen placeras utifrån att de har en särskild problematik, och det är detta som socialtjänstinsatserna är avsedda att behandla. SKL anser därför att det behövs en konstruktiv diskussion om hur samhället ska se på gruppen ensamkommande barn och unga. Idag placeras alla ensamkommande enligt SoL. Praxis inom socialtjänsten innebär att de blir kvar i placering åtminstone tills de har gått ut gymnasiet. Placering enligt SoL innebär oftast ett fokus på omhändertagande och behandling. Många ensamkommande unga är efter att ha fyllt 18 år i fortsatt behov av sådana insatser, men många är det inte. Övriga placerade barn har en särskild problematik, antingen själva eller i familjesituationen, men det har inte alla ensamkommande.

....En schablon som gäller upp till 21 år bidrar till att ge ensamkommande ungdomar liknande förutsättningar som andra barn med föräldrar i landet i överensstämmelse med 7 kap. 1§ FB.

Kortsiktigt sparande kan ge dyra kostnader i längden

Skyddsvärnet har över 100 års erfarenhet av arbete med personer i olika former av utsatta situationer. Vi arbetar bland annat med personer med missbruks- och kriminalitetsproblematik. Promemorians föreslagna sänkningar av ersättningarna för ensamkommande kan innebära kraftigt försämrad kvalitet i vården och omsorgen om dessa barn och unga.

I förlängningen kan det förutom en försämring för individen, mänskligt lidande, innebära en stor samhällsekonomisk kostnad då flera av barnen/de unga riskerar att välja olagliga vägar för att få det som de ser sig berövade på eller på grund av svagt vuxenstöd.

Nationalekonomen Ingvar Nilsson har tagit fram en prislapp på en gängmedlem, och den slutar på en genomsnittskostnad på 23 miljoner kronor per medlem under en femtonårig gängkarriär. Nilsson har räknat på en person som börjar sin brottsliga bana som tjugoåring och som lämnar den vid 35 år.

Vi behöver ha ett långsiktigt samhällsekonomiskt tänkande kring mottagandet av ensamkommande barn och unga samt tänka på barnets bästa och minimera risken för mänskligt lidande.

Skyddsvärnet

Nilla Helgesson
Direktor/VD

SKYDDSVÄRNET

Hornsgatan 123
117 28 Stockholm

Telefon: 08-729 17 30
Org. Nr: 802003-0832

www.skyddsvarnet.se
kansliet@skyddsvarnet.se

